

Správa o účasti Slovenskej republiky na Programme celoživotného vzdelávania v roku 2008

Komunitárny Program celoživotného vzdelávania (ďalej aj „PCŽV“) bol schválený Európskym parlamentom a Radou v novembri 2006 na obdobie rokov 2007 – 2013¹. Zjednotil predchádzajúce programy v oblasti všeobecného vzdelávania a odbornej prípravy Sokrates II a Leonardo da Vinci II, ktoré sa stali organizačnými zložkami – podprogramami a tvoria jeho základnú štruktúru.

PCŽV je jedným z nástrojov vnútorných politík Európskych spoločenstiev, ktorého cieľom je rozvíjať nadnárodnú spoluprácu vzdelávacích a iných inštitúcií zapojených na národnej úrovni do formálneho a neformálneho vzdelávania. Spolupráca v programe sa realizuje formou projektov alebo individuálnych mobilít pedagogických a riadiacich zamestnancov vo vzdelávaní, ako aj žiakov stredných škôl a študentov vysokých škôl za účelom štúdia alebo praktických stáží.

PCŽV pokrýva problematiku všeobecného vzdelávania od materských po stredné školy (podprogram Comenius), vysokoškolského vzdelávania (podprogram Erasmus), odborného vzdelávania a prípravy na úrovni stredných škôl a ďalšieho odborného vzdelávania (podprogram Leonardo da Vinci) a všeobecného vzdelávania dospelých (podprogram Grundtvig). Okrem toho je v jeho štruktúre Prierezový program zahrňujúci aktivity v štyroch kľúčových témach (politika vzdelávania, výučba jazykov, informačno-komunikačné technológie a rozširovanie a využívanie výsledkov projektov). Šiestou zložkou je Program Jean Monnet zameraný na výučbu problematiky európskej integrácie na vysokých školách.

MŠ SR je hlavným koordinátorom a zohráva významnú úlohu v oblasti riadenia a koordinácie uvedeného komunitárneho programu. Je odborným garantom na národnej úrovni a zodpovedá za stanovenie národných priorít PCŽV.

MŠ SR ako národná autorita zastupuje Slovenskú republiku vo Výbore PCŽV v Bruseli. Zároveň nominuje expertov do pracovných skupín v Európskej komisii a riadi Národnú kanceláriu PCŽV, ktorá je zodpovedná za samotné uskutočňovanie programu v SR.

¹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1720/2006/EC z 15. novembra 2006 o ustanovení akčného programu v oblasti celoživotného vzdelávania

1. Riadenie a uskutočňovanie Programu celoživotného vzdelávania

V rámci tohto programu je Slovenská republika ako členský štát Európskej únie (ďalej aj „EÚ“) na európskej úrovni zapojená do práce Európskej komisie. Slovenská republika má zastúpenie vo Výbore Programu celoživotného vzdelávania a v pracovných skupinách pre podprogramy a kľúčové témy (Erasmus, Comenius/Grundtvig, Hodnotenie dopadu programu).

Na národnej úrovni je program riadený MŠ SR – sekciou pre celoživotné vzdelávanie, ktorá zodpovedá za celkové uskutočňovanie programu v súlade s vypracovaným plánom práce a za stanovenie národných priorít v danom roku. MŠ SR zabezpečuje a poskytuje finančné prostriedky na dofinancovanie aktivít a projektov programu zo zdrojov štátneho rozpočtu, a to na základe zmlúv o poskytnutí finančných prostriedkov č. 339/2008, 340/2008 a 341/2008, ktoré boli uzavreté medzi MŠ SR a SAAMS.

Výkonnou agentúrou je Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu – Národná kancelária Programu celoživotného vzdelávania (ďalej len „NK“) na základe zmluvy č. 214/2001 o poskytovaní služieb v oblasti medzinárodných programov. NK zabezpečuje uskutočňovanie programu od prvej fázy - vyhlásenia výzvy na podanie prihlášok, cez hodnotenie a výber projektov, kontrahovanie, monitorovanie a audit projektov až po konečné zúčtovanie pridelených finančných prostriedkov.

Do riadenia a uskutočňovania programu ďalej vstupujú:

- externí experti, ktorí sa zapájajú do hodnotenia podaných prihlášok a projektov a do hodnotenia uskutočňovania programu,
- výberové komisie, ktorých členmi sú aj zástupcovia MŠ SR, na základe hodnotení externých expertov rozhodujú o schválení prihlášok a projektov,
- interní a externí audítori, ktorí každoročne kontrolujú vykonávanie plánu práce NK a využívanie finančných prostriedkov Európskej komisie (finančný audit a audit podľa EN STN ISO 9001:2000).

2. Financovanie Programu celoživotného vzdelávania

Európska komisia vyčlenila pre Slovenskú republiku na rok 2008 celkový rozpočet vo výške 10 197 140,- EUR, z ktorého boli nakontrahované finančné prostriedky vo výške 10 082 380,60,- EUR. Tieto finančné prostriedky boli na základe limitov stanovených Európskou komisiou rozdelené na päť podprogramov, v rámci ktorých sa uskutočňujú decentralizované aktivity, a to nasledovne:

Tabuľka č. 1

Podprogram	% z celkového rozpočtu	Suma v EUR
Erasmus	42,2	4 254 364,00
Leonardo da Vinci	33,5	3 378 049,00
Comenius	19,2	1 930 505,73
Grundtvig	4,9	495 819,00
Prierezový program	0,2	23 642,90
SPOLU	100	10 082 380,60

Rozdiel medzi vyčlenenými a skutočne nakontrahovanými finančnými prostriedkami bol presunutý do podprogramu Erasmus a jeho kontrahovanie prebieha v prvom polroku 2009.

Podprogram Erasmus

– rozdelenie celkového grantu 4 254 364,- EUR bolo nasledovné:

Tabuľka č. 2

Typ prihlášky/projektu	% z rozpočtu	Suma v EUR
Mobilita študentov, učiteľov a pracovníkov vysokých škôl	94,90	4 092 477,00
Intenzívne programy	3,31	142 887,00
Európske intenzívne jazykové kurzy	0,44	19 000,00

Erasmus je z hľadiska alokovaných prostriedkov najväčší podprogram v PCŽV. Väčšinu aktivít programu tvoria mobility študentov za účelom štúdia alebo stáže v zahraničí, v menšej miere mobility učiteľov a iných zamestnancov vysokých škôl.

Keďže možnosť kontrahovania finančných prostriedkov za rok 2008 pokračuje v tomto podprograme až do 30. 6. 2009, všetky neminuté prostriedky z iných podprogramov, ako aj vrátené prostriedky z podprogramu Erasmus budú prerozdelené na tie vysoké školy, ktoré v priebežnej správe ku koncu roka 2008 uviedli požiadavku na zvýšenie mobilitného grantu pre študentov.

Podprogram Leonardo da Vinci

- celkový grant 3 378 049,- EUR bol rozdelený na tri hlavné aktivity podprogramu – mobilitu, partnerstvá a projekty Prenosu inovácií. Rozdelenie celkového grantu bolo nasledovné:

Tabuľka č. 3

Typ prihlášky/projektu	% z rozpočtu	Suma v EUR
Mobilita		
Stáže žiakov stredných škôl	46,90	1 604 521,00
Stáže pre ľudí na trhu práce	6,13	209 682,00
Mobilita odborníkov v odbornom vzdelávaní a príprave	6,91	236 360,00
Partnerstvá		
Partnerstvá škôl	4,79	164 000,00
Prípravné návštevy	0,24	8 341,00
Projekty		
Prenos inovácií	33,77	1 155 145,00

Vzhľadom na výrazné zvýšenie grantov na individuálne mobility v roku 2008 sa znížil počet účastníkov, najmä v kategórii Stáže žiakov stredných škôl. Do tohto podprogramu bolo z podprogramu Comenius presunutých 50 000,- EUR uvoľnených z prostriedkov na granty.

Podprogram Comenius

– rozdelenie celkového grantu 1 930 505,73,- EUR bolo nasledovné:

Tabuľka č. 4

Typ prihlášky/projektu	% z rozpočtu	Suma v EUR
Projekty – Multilaterálne partnerstvá škôl	80,57	1 559 000,00
Projekty – Bilaterálne partnerstvá škôl	8,53	165 000,00
Comenius - Asistenti	4,49	86 905,73
Comenius – Ďalšie vzdelávanie pedagógov	5,08	98 304,00
Prípravné návštevy	1,10	21 296,00

Dve schválené prihlášky v akcii Multilaterálne partnerstvá škôl boli podávateľmi zrušené počas kontrahovania a keďže tieto uvoľnené prostriedky (spolu 50 000,- EUR) už nebolo možné využiť v rámci programu Comenius, boli presunuté do podprogramu Leonardo da Vinci na posilnenie prostriedkov na mobilitu žiakov v počiatočnej odbornej príprave.

Podprogram Grundtvig

– čerpanie celkového grantu 495 819,- EUR bolo nasledovné:

Tabuľka č. 5

Typ prihlášky/projektu	% z rozpočtu	Suma v EUR
Projekty - Partnerstvá	88,32	446 000,00
Grundtvig – Ďalšie vzdelávanie pedagógov	9,23	46 601,00
Prípravné návštevy	0,64	3 218,00

Tento finančný plán bol schválený MŠ SR a dodržaný s minimálnymi odchýlkami v rámci prípustnej flexibility 10 percent.

3. Vyhodnotenie uskutočňovania decentralizovaných aktivít² Programu celoživotného vzdelávania

3.1. Podprogram Erasmus

Cieľom tohto podprogramu je podporovať vytvorenie európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, posilňovať prínos vysokoškolského vzdelávania a vyššieho odborného vzdelávania v procese inovácií, zlepšovať kvalitu a zvyšovať objem mobility študentov a učiteľov, zlepšovať kvalitu mnohostrannej spolupráce medzi vysokoškolskými inštitúciami a medzi vysokými školami a podnikmi, ako i zvyšovať mieru transparentnosti a súladu medzi kvalifikáciami.

Údaje za podprogram Erasmus sa týkajú výsledkov kontraktov za rok 2007/2008, ktoré skončili v septembri 2008. Na základe záverečných správ, ktoré vysoké školy predložili v roku 2008, vycestovalo v akademickom roku 2007/2008 na štúdium 1454 študentov, priemerná dĺžka pobytu študenta na prijímajúcej inštitúcii v EÚ bola 4,99 mesiaca. Na praktické stáže do zahraničia vyslali vysoké školy 245 študentov.

Na štúdium do zahraničia vyslali najviac študentov Univerzita Komenského (375), Ekonomická univerzita v Bratislave (166), Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici (99) Technická univerzita v Košiciach (94), Slovenská technická univerzita v Bratislave (93), Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach (90) a Žilinská univerzita (83).

Študenti vycestovali najmä do Nemecka a Českej republiky, ďalej do Francúzska, Španielska a Talianska. Naďalej minimálne zastúpené ostávajú štáty ako Island, Litva, Lotyšsko, Estónsko, Malta, Cyprus, ale aj nové EÚ štáty Rumunsko a Bulharsko.

V akademickom roku 2007/2008 sa zvýšil aj počet prichádzajúcich študentov z krajín EÚ a Turecka na 750 študentov. Najviac prichádzajúcich študentov študovalo na Univerzite Komenského (187) a Ekonomickej univerzite (115) v Bratislave a na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici (81). Najviac študentov prišlo z Poľska (187), Českej republiky (84), Španielska (64), Francúzska a Turecka (po 61).

V tom istom akademickom roku tiež cez podprogram Erasmus s cieľom vyučovať na partnerských inštitúciách v zahraničí vycestovalo 495 vysokoškolských učiteľov s priemernou dĺžkou pobytu 6,75 dní. Najčastejšie vyučované predmety boli z oblasti inžinierstva a technológií, matematiky a informatiky, obchodu, manažmentu, umenia a dizajnu. Menej sa vyskytovali predmety ako komunikácia a informatika, pôdohospodárstvo, právo a prírodné vedy. Asi 1/3 učiteľov pôsobila v partnerskej inštitúcii v Českej republike, z ďalších krajín sa najčastejšie vyskytovali Poľsko, Nemecko, Francúzsko a Maďarsko. Okrem učiteľov, ktorí cestovali do zahraničia za účelom vyučovať na partnerskej vysokej škole, vycestovalo ďalších 100 zamestnancov vysokých škôl na pracovné návštevy, semináre, konferencie a pod.

V rovnakom období pricestovalo zo zahraničia na slovenské vysoké školy 362 učiteľov. Najaktívnejšie v prijímaní učiteľov sú Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici (83), Technická univerzita v Košiciach (50), Univerzita Komenského (36), Ekonomická univerzita v Bratislave a Prešovská univerzita (po 31).

²

Priebežné výsledky výberovej procedúry 2008 (teda na akademický rok 2008/2009) sú nasledovné:

V súčasnosti je 29 vysokých škôl držiteľom „Univerzitnej charty Erasmus“, z nich 25 škôl je zapojených do mobility, 19 škôl dostalo rozšírenú chartu (zahrňujúcu mobilitu študentov na štúdium i praktické stáže).

Do podprogramu Erasmus v roku 2008 bolo zapojených 20 verejných VŠ, 1 štátna a 4 súkromné VŠ.

Na decentralizované aktivity podprogramu Erasmus podalo do NK prihlášky 25 vysokých škôl. V rámci decentralizovaných aktivít vysoké školy žiadali o granty na mobilitu študentov (na štúdium alebo praktickú stáž v zahraničí max. na dva semestre), mobilitu učiteľov a iných zamestnancov vysokých škôl, na organizáciu mobility, na intenzívne jazykové kurzy Erasmus a Intenzívne programy.

Žiadosti o granty na mobilitu podalo 25 vysokých škôl, ktoré získali Univerzitnú chartu Erasmus, pričom všetky žiadosti aj boli financované. Zo siedmich žiadostí o Intenzívne programy bolo financovaných 6 projektov a z rovnakého počtu žiadostí o intenzívne jazykové kurzy Erasmus bolo financovaných 5 kurzov.

V akademickom roku 2008/2009 (prihláška 2008) plánujú vysoké školy vyslať 2153 študentov na štúdium a stáže, 681 učiteľov a 130 iných zamestnancov vysokých škôl. Presné počty študentov a učiteľov, ktorí v rámci výberovej procedúry 2008 vycestovali cez program Erasmus, budú známe v novembri 2009.

V rámci podprogramu Erasmus sa na vysokých školách organizovalo aj 5 intenzívnych jazykových kurzov Erasmus, na ktorých sa zúčastnilo 58 zahraničných študentov. NK tiež prideliла granty na Intenzívne programy Erasmus 5 vysokým školám.

Dofinancovanie študentskej mobility zo štátneho rozpočtu v roku 2008

Vzhľadom na to, že priemerný mesačný grant slovenských študentov zo zdrojov PCŽV nepostačuje na pokrytie nákladov na pobyt na zahraničnej vysokej škole, vyčleňujú sa zo štátneho rozpočtu finančné prostriedky, ktoré sú určené na dofinancovanie študentských mobilit.

Na podprogram Erasmus bolo plánovaných 8298,48 EUR (250 000,- Sk) na dofinancovanie intenzívnych programov a 763 460,13 EUR (23 000 000,- Sk) na dofinancovanie štipendií študentov ako národný príspevok ku grantom na financovanie študentských mobilit v rámci Programu celoživotného vzdelávania - podprogramu Erasmus v zmysle Zmluvy o poskytovaní služieb v oblasti medzinárodných programov č. 214/2001 z 5. 10. 2001 v znení neskorších dodatkov. Tieto finančné prostriedky boli poskytnuté z Programu 077 - Vysokoškolské vzdelávanie a veda, sociálna podpora študentov vysokých škôl.

Dofinancovanie Intenzívneho programu organizovaného Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave bolo použité na účasť 10 slovenských študentov v intenzívnom programe, konkrétne na ich dopravu a stravu, ktoré nemôžu byť financované z grantu Európskej komisie.

Suma pridelená na dofinancovanie štipendií študentov bola rozpočítaná na mesačný príspevok študentom, ktorí boli vyslaní na študijnú mobilitu v trvaní 1-2 semestre do zahraničia, a to podľa naplánovaných študento/mesiakov nahlásených jednotlivými vysokými školami. Všetci študenti vyslaní v letnom semestri akademického roku 2007/2008 dostali doplatok na grant vo výške 117,51 EUR (3540,- Sk). Táto suma bola naplánovaná tak, aby študenti zimného

i letného semestra v jednom akademickom roku (2007/2008) dostali rovnaký doplatok na grant Erasmus. V zimnom semestri akademického roku 2008/2009 bol prerozdelený zvyšok celkového grantu a priemerný mesačný doplatok na študenta bol 58,16 EUR (1752,- Sk).

3.2. Podprogram Leonardo da Vinci

Podprogram Leonardo da Vinci sa zameriava na oblasť odborného vzdelávania a prípravy a venuje sa aj potrebám inštitúcií a organizácií, ktoré tento typ vzdelávania poskytujú alebo podporujú.

Tabuľka č. 6:

Typ projektov	Počet projektov	
	podaných	schválených
Prenos inovácií	18	7
Prípravné návštevy	15	11
Mobilitné projekty		
Mobilita v počiatočnom odbornom vzdelávaní a príprave	83	60
Mobilita ľudí na trhu práce	12	8
Mobilita odborníkov v odbornom vzdelávaní a príprave	31	21

3.2.1. Procedúra NA - Mobilitné projekty (decentralizovaná akcia)

V rámci mobilitných projektov sa slovenskí žiaci a učitelia stredných škôl, resp. ľudia na trhu práce, najmä mladí pracovníci, ale aj učitelia, poradcovia, riadiaci pracovníci školstva či manažéri ľudských zdrojov zúčastňujú praktických stáží v krajinách EÚ a v asociovaných krajinách v trvaní od 1 týždňa do 39 týždňov.

V roku 2008 slovenské inštitúcie podali v rámci výzvy spolu 126 mobilitných projektov, z nich bolo schválených 89 projektov.

Vysielajúce organizácie sú prevažne inštitúcie odborného vzdelávania a prípravy, z nich najmä stredné odborné školy, malé a stredné podniky a profesijné organizácie. Z hľadiska regionálneho pokrytia Slovenska je situácia stabilná a regionálne zastúpenie je uspokojivé. Rozdelenie podľa počtu schválených projektov v jednotlivých regiónoch Slovenska je nasledovné: najviac prihlášok podali inštitúcie zo západného Slovenska, na druhom mieste bolo východné Slovensko, menej prihlášok prišlo zo stredného Slovenska a najmenej je zastúpený Bratislavský kraj.

Financovanie schválených projektov

V roku 2008 bol na Slovensku nielen nakontrahovaný celý pridelený globálny grant na mobilitné projekty (1 978 642,- EUR), ale výberovou komisiou boli schválené projekty s grantmi o vyše 20 000,- EUR vyššími ako táto suma. K tomuto rozhodnutiu dospela výberová komisia na základe doterajších skúseností, ktoré ukazujú, že sa každoročne nedočerpávajú alokované granty buď neuskutočnenými aktivitami, alebo z dôvodu nižších nákladov, ako boli v projektoch plánované.

V schválených projektoch sú naplánované praktické stáže pre 935 žiakov stredných škôl a 122 sprevádzajúcich osôb; ďalej pre 70 ľudí na trhu práce a 183 učiteľov, školiteľov a iných pracovníkov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy.

Počet účastníkov praktických stáží v oboch kategóriách klesol, keďže Európska komisia radikálne zvýšila maximálne individuálne granty, výška globálneho grantu na mobilitu zostala na úrovni predchádzajúceho roka.

Tematika mobilityných projektov sa za posledné roky podstatne nezmenila, dlhodobo sa na popredných miestach z hľadiska počtu projektov udržiavajú témy z oblasti obchodu a služieb, hotelierstva a gastronómie, poľnohospodárstva, zdravotníctva a sociálnej práce.

3.2.2. Procedúra NA2 – Prenos inovácií

Cieľom multilaterálnych projektov Prenos inovácií je zvýšiť kvalitu a atraktivnosť európskeho systému odborného vzdelávania a prípravy adaptáciou a začlenením inovačného obsahu alebo výsledkov z predchádzajúcich projektov Leonardo da Vinci alebo iných programov a projektov do systému odbornej prípravy a vzdelávania v podnikoch a organizáciách na miestnej, regionálnej, národnej alebo rezortnej úrovni.

V roku 2008 bolo podaných 18 návrhov projektov zameraných na prenos inovácií. Na národnej úrovni bolo vybraných 7 projektov a jeden náhradník, ktoré boli zaslané EK na schválenie – všetkých sedem projektov bolo potvrdených. V sumárnom vyjadrení boli nakontrahované granty vo výške 1 155 145,- EUR.

Dofinancovanie podprogramu Leonardo da Vinci zo štátneho rozpočtu

Prebiehajúce pilotné a jazykové projekty a nadnárodné siete schválené v rámci programu Leonardo da Vinci v roku 2006, ako aj projekty Prenosu inovácií (schválené v rokoch 2007-2008) si vyžadujú dofinancovanie zo štátneho rozpočtu. V roku 2008 požiadalo o dofinancovanie 13 kontraktorov a slovenských partnerov v 13 projektoch. Vzhľadom na výšku dofinancovania alokovaného na tieto účely dofinancovala NK v týchto projektoch časť nákladov slovenských partnerov na subkontrakty, resp. režijné náklady za rok 2008. Spolu bolo na projekty vyčlenených 26 300,15 EUR (792 318,20 Sk).

Okrem toho bola v rámci individuálnych mobilit z dofinancovania podporená účasť 9 žiakov stredných škôl na európskej súťaži Euroskills 2008, ktorú organizovala Európska komisia v Rotterdame v septembri 2008. Celkové náklady tvorili 6606,67 EUR (199 032,65 Sk). Účasť vybraných žiakov organizoval Štátny inštitút odborného vzdelávania, ktorý túto sumu použil na pokrytie nákladov na mobilitu uvedených žiakov.

3.3. Podprogram Comenius

Cieľom podprogramu Comenius je rozvíjať medzinárodnú spoluprácu materských, základných a stredných škôl formou multilaterálnych a bilaterálnych školských projektov, rozvíjať ďalšie vzdelávanie učiteľov formou účasti na kurzoch alebo účasťou budúcich učiteľov na stáži (asistenti).

Po informačnej kampani zameranej na Výzvu na podávanie prihlášok a projektov, ktorá sa realizovala na jeseň 2007 bolo podaných v tomto podprograme spolu 429 prihlášok a projektov,

z nich 213 prihlášok na kurzy ďalšieho vzdelávania pedagógov, 21 žiadostí na mobilitu asistentov, 195 projektov školských partnerstiev (176 multilaterálnych a 19 bilaterálnych).

Na základe výberového konania bolo v roku 2008 schválených spolu 174 žiadostí, z toho bolo schválených na:

- multilaterálne projekty – 74 projektov v sume 1 534 000,- EUR;
- bilaterálne partnerstvá – 8 projektov v celkovej sume 165 000,- EUR.

Z uvedených projektov bolo 12 koordinovaných slovenskými inštitúciami, v ostatných prípadoch boli slovenskí účastníci partnermi v projektoch koordinovaných v zahraničí.

Podľa typu partnerských organizácií boli zastúpené v multilaterálnych projektoch predovšetkým stredné školy (57%) a základné školy (27%). Minimálny počet predstavovali aj v tomto roku predškolské zariadenia (4%). V bilaterálnych projektoch tri štvrtiny slovenských partnerov tvorili stredné školy.

Najčastejšou témou projektov Comenius je európske občianstvo; kultúrne dedičstvo a história, avšak asi 10% multilaterálnych partnerstiev sa zaoberá zvýšením kvality vzdelávania na školách a 5% sa venuje otázkam odstraňovania diskriminácie a výchovy k tolerancii. Takmer všetky schválené projekty sa venujú aj otázke využívania informačných a komunikačných technológií vo vzdelávaní.

Aktivita „Comenius – Asistenti“ je určená pre študentov – budúcich učiteľov cudzích jazykov, študentov pedagogických a filozofických fakúlt, ktorí vycestujú na 3 – 8 mesačné stáže do škôl krajín EÚ a ostatných krajín, ktoré sa zúčastňujú programu. Asistenti vyučujú na školách v cudzom jazyku, ktorý nie je ich materinským jazykom.

Priemerná dĺžka pobytu asistentov bola naplánovaná na 7 mesiacov. Na túto aktivitu vycestovalo 15 asistentov, ktorým boli pridelené granty v celkovej sume 89 906,- EUR. Študenti vycestovali do Španielska (5), Francúzska, Nemecka, Portugalska a Spojeného kráľovstva (po 2), Talianska a Fínska (po 1).

Účasť na **kurzoch ďalšieho vzdelávania pre pedagogických zamestnancov** škôl (jazykových kurzoch pre učiteľov cudzích jazykov a všeobecných kurzoch pre všetkých ostatných učiteľov) bola schválená pre 66 učiteľov, ktorí dostali granty v celkovej sume 98 304,- EUR. Vzhľadom na vysoký počet prihlášok (213) bolo na základe rozhodnutia MŠ SR ďalších 11 prihlášok - učiteľia jazykov na základných školách – financovaných zo štátneho rozpočtu v rámci vyčleneného dofinancovania programu.

Najviac účastníkov tvorili ženy – učiteľky jazykov, ktoré sa zúčastnili kurzu zameraného na metodológiu vyučovania cudzieho jazyka v Spojenom kráľovstve. Prihlášky podávali najmä učiteľia z Košického a Prešovského kraja. Vysoké zastúpenie mal Žilinský kraj a Banskobystrický kraj. Výrazne menej prihlášok v roku 2008 prišlo z ostatných krajov Slovenska.

Okrem vyššie uvedených údajov o schválených projektoch a prihláškach vycestovalo v rámci podprogramu Comenius v roku 2008 na **kontaktné semináre a prípravné návštevy** do účastníckych krajín programu 21 učiteľov zo základných a stredných škôl za účelom prípravy nových projektov Comenius. Na túto aktivitu dostali príspevky v celkovej výške 21 296,- EUR.

3.4. Podprogram Grundtvig

Podprogram Grundtvig je zameraný na podporu európskej dimenzie vo vzdelávaní dospelých a zameriava sa najmä na tvorbu nových partnerstiev vzdelávacích inštitúcií v oblasti neformálneho vzdelávania dospelých, ako aj možnosti akreditácie a tvorby kreditov.

V roku 2008 NK pokračovala v intenzívnej informačnej kampani na posilnenie aktivity Grundtvig – Partnerstvá vo vzdelávaní. V rámci uzávierky na podanie projektov v roku 2008 bolo v podprograme Grundtvig podaných 56 projektov.

Vo výberovej procedúre bolo schválených 25 projektov Učiacich sa partnerstiev Grundtvig v celkovej výške 446 000,- EUR. Tieto projekty sú zamerané predovšetkým na skvalitnenie metodológie vzdelávania dospelých, manažment organizácií vzdelávania dospelých, tvorbu inovatívnych prístupov, resp. ich transfer z jednej krajiny do druhej.

Významný počet projektov bol podaný inštitúciami so sídlom vo veľkých mestách s vysokým podielom cieľovej skupiny, najmä z Bratislavského, Banskobystrického a Košického kraja. Zapojenie inštitúcií z Trnavského a Trenčianskeho kraja je dlhodobu neuspokojivé a situáciu neovplyvňuje ani osobitná pozornosť venovaná týmto inštitúciami v informačnej kampani a na školeniach.

V rámci individuálnych grantov bolo podaných 77 žiadostí na individuálnu mobilitu – kurzy ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti vzdelávania dospelých, z ktorých bolo schválených 32 žiadostí. Popri žiadostiach zamietnutých z dôvodu slabej kvality, alebo technických nedostatkov prihlášky, bolo 21 percent prihlášok zamietnutých pre nedostatok financií. Na túto aktivitu bol vyčerpaný grant vo výške 47 884,- EUR.

3.5. Prierezový program

3.5.1. Študijné návštevy

V rámci decentralizovaných aktivít NK tiež uskutočňuje aktivitu Študijné návštevy, v rámci ktorej riadiaci zamestnanci v rezorte školstva, prípadne sociálni partneri môžu získať grant na individuálnu študijnú cestu, ktorú organizujú jednotlivé participujúce krajiny na rôzne témy.

V roku 2008 boli pridelené granty 13 riadiacim zamestnancom zo škôl a vzdelávacích inštitúcií, jeden vybraný uchádzač svoju prihlášku zrušil. Táto aktivita celkovo zaznamenáva pokles záujmu zo strany riadiacich zamestnancov v školstve, celkový pridelený grant bol vyčerpaný len na cca. 30 percent (z 76 000,- EUR bolo nakontrahovaných len 25 464,- EUR). Nevyčerpané prostriedky sa po schválení žiadosti Európskou komisiou presunuli na iné aktivity programu, konkrétne na Erasmus – mobility študentov.

3.5.2. Informačná sieť Eurydice

Informačná sieť Eurydice je nástrojom Európskej komisie na zbieranie a rozširovanie informácií o vzdelávacích systémoch v štátoch Európskej únie, Európskeho hospodárskeho priestoru a v kandidátskych krajinách. V súčasnosti ju tvoria štáty Európskej únie a štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore (Nórsko, Lichtenštajnsko a Island). Informačná sieť Eurydice je v súčasnosti súčasťou Prierezového programu.

Úlohy stanovené v pracovnom programe kancelárie Eurydice na rok 2008 boli zamerané na spracovanie príspevkov za SR do publikácií, ktoré sa pravidelne aktualizujú:

- National „Dossier“ 2009 (Národná správa o vzdelávacom systéme) pre EURYBASE. Aktualizácia textu 11 kapitol podľa zmien v legislatíve a reforiem realizovaných v priebehu roka 2008.
- National Summary Sheet on Education System in SR, február 2009 (Národný sumárny prehľad o vzdelávacom systéme v SR). V tomto príspevku je stručne popísaný vzdelávací systém Slovenskej republiky, aktualizuje sa polročne.
- Key Data on Education in Europe 2009 (Kľúčové údaje o vzdelávaní v Európe 2009), publikácia bude vydaná koncom roku 2009.

Podľa pracovného plánu siete Eurydice na rok 2008 boli dokončené príspevky do porovnávacích štúdií, ktoré boli vydané:

- Art and Cultural Education in Europe (Výtvarná a kultúrna výchova v Európe). Príspevok bol prezentovaný na konferencii Kultúrna výchova, inovácie, tvorivosť a mládež v marci 2009 v Bruseli.
- Key Data on Teaching Languages at School in Europe (Kľúčové údaje o jazykovom vzdelávaní v školách v Európe), október 2008.
- Higher Education Governance in Europe. Policies, structures, funding and academic staff (Riadenie vysokoškolského vzdelávania v Európe. Metódy, štruktúry, financovanie a pedagogickí pracovníci), apríl 2008.
- Levels of Autonomy and Responsibilities of Teachers in Europe (Úrovne autonómie a zodpovednosti učiteľov v Európe). Dokument bol pripravený pre slovinské predsedníctvo EÚ, jún 2008.
- Higher Education 2009: Developments in the Bologna Process (Vysokoškolské vzdelávanie 2009: Vývojové trendy v Bolonskom procese). Publikácia bola prezentovaná na konferencii ministrov školstva v apríli 2009 v Leuven.

Kancelária Eurydice zároveň spracovala i príspevky do pracovných dokumentov jednak pre francúzske predsedníctvo EÚ s názvom Odborné poradenstvo v povinnej školskej dochádzke, ako i pre české predsedníctvo EÚ s názvom Národné testovanie žiakov v Európe.

Priebežne sa zabezpečovalo rozširovanie publikácií, ktoré vydáva Európska kancelária EURYDICE v Bruseli, na Ministerstvo školstva SR, inštitúcie v rezorte školstva a do jednotlivých knižníc.

V roku 2008 sa so súhlasom Európskej komisie uskutočnil preklad nasledovných publikácií, ktoré sú sprístupňované na internete na adrese: www.eurydice.org:

- Autonómia škôl v Európe,
- Úrovne autonómie a zodpovednosti učiteľov v Európe.

V rámci služby Question and Answer service boli priebežne spracovávané odpovede na otázky z rôznych štátov z oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.

Národná kancelária Eurydice hospodárila v roku 2008 s grantom z Európskej komisie vo výške 17 439,60,- EUR. Tento grant však mohol byť použitý len na náklady na expertov tvoriacich vyššie uvedené publikácie a na preklady. Všetky ostatné náklady, ktoré súviseli s činnosťou kancelárie Eurydice, musia byť hradené z národných príspevkov jednotlivých štátov.

MŠ SR v roku 2008 poskytlo Národnej kancelárii Eurydice zo štátneho rozpočtu národný príspevok vo výške 19 916,35 EUR (600 000,- Sk).

3.5.3. Euroguidance centrum

Euroguidance Centrum v Slovenskej republike existuje ako súčasť európskej siete Euroguidance, ktorá patrí do Prierezového programu. Jeho cieľom je podporovať rozvoj kariérového poradenstva a propagovať európsku dimenziu v poradenstve, vzdelávaní a odbornej príprave. Medzi hlavné úlohy Euroguidance centra patrí výmena informácií z oblasti poradenstva, odborného vzdelávania a prípravy, podpora medzinárodnej mobility za vzdelávaním a prácou, spolupráca na skvalitnení systémov kariérového poradenstva a realizácia medzinárodných programov zameraných na posilňovanie kariérových služieb. Vzhľadom na svoje obmedzené kapacity ponúka centrum svoje konzultačné služby v prvom rade tvorcom koncepcií, poradenským inštitúciám a poradcom. Na individuálne otázky od občanov odpovedá len v rámci obmedzených možností.

V roku 2008 realizovalo Euroguidance centrum viacero aktivít šíriacich informácie o systéme poradenských služieb v rezorte školstva a naplňaní Stratégie celoživotného vzdelávania a poradenstva.

Euroguidance centrum spolupracovalo s MŠ SR a Academiou Istropolitana na vytváraní a formovaní Národného fóra pre celoživotné poradenstvo s cieľom podporiť kooperáciu kľúčových partnerov v celoživotnom poradenstve. Fórum je priestorom pre diskusiu odborníkov a tvorcov politík z oblasti vzdelávania, práce a sociálnych vecí, zamestnávateľov a ďalších.

Euroguidance centrum sa podieľa na vytváraní databáz zameriavajúcich sa na špecifické služby a projekty v oblasti celoživotného poradenstva, ktoré podporujú prechod absolventov zo školy do sveta práce, na projekty neziskových organizácií, napr. projekt riešiaci podporu prechodu absolventov stredných škôl na trh práce s účasťou 12 krajín EÚ „School and world of work“ (Škola a svet práce).

Pracovníci centra v spolupráci so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania realizovali ďalšiu odbornú prípravu výchovných poradcov v oblasti kariérového poradenstva prostredníctvom aktualizovaných modulov pripravených v projekte Leonardo da Vinci „ModileEuroCargo“. V troch kurzoch bolo preškolených takmer 50 poradcov zo základných a stredných škôl.

Euroguidance centrum vypracovalo odpoveď na dotazník Európskeho centra pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy (CEDEFOP) o príprave poradcov v oblasti výchovného poradenstva v SR. Centrum pripravilo popis systému výchovného poradenstva v SR pre Francúzske predsedníctvo EÚ, ktorý bol spracovaný prostredníctvom siete Eurydice.

V oblasti šírenia dobrej praxe centrum realizovalo rešerše a spracovanie vybraných aktivít do európskej databázy dobrej poradenskej praxe, ktorá je službou na webstránke siete Euroguidance. Pri dopĺňaní a tvorbe databáz sa zameriava na národnú, ako i na európsku dimenziu v poradenstve, pričom cieľom je zhromaždiť informácie a zdroje, ktorých prenos z európskeho do slovenského prostredia a naopak je možný a užitočný. Na podporu prenosu inovatívnych prístupov centrum spracovalo a publikovalo v slovenskom jazyku popis úspešných projektov predchádzania školskej neúspešnosti a nezamestnanosti absolventov odborných škôl. Pre odborných metodikov centrum publikovalo články o poradenských systémoch v Spojenom kráľovstve, Švédsku a Turecku.

Pracovníci centra participovali na poskytovaní prípravy výchovných poradcov a mali prednášky v troch kurzoch realizovaných v roku 2008. Na konci európskeho roku multikultúrneho dialógu Euroguidance centrum organizovalo ako súčasť seminára Európska jazyková značka pracovný seminár interkultúrny dialóg vo výchovnom poradenstve. Produkt – kompendium aktivít pre výchovné poradenstvo, je šírený ako elektronická publikácia obsahujúca aj závery z medzinárodnej konferencie realizovanej na túto tému vo Varšave.

Prostredníctvom Euroguidance centra je Slovenská republika zapojená do informačného portálu na podporu mobility PLOTEUS, ktorý je dostupný aj v slovenskom jazyku. Portál je partnerským portálom ku portálu pracovných príležitostí v Európe - EURES. Na národnej úrovni centrum zabezpečuje marketing tohto portálu a zúčastňuje sa národných veľtrhov zameraných na štúdium a prácu v zahraničí. Špeciálna sekcia portálu sa venuje možnostiam financovania európskej mobility prostredníctvom grantov. Tejto oblasti sa týka aj najviac individuálnych otázok spracovávaných centrom. V roku 2008 sa Euroguidance centrum predstavilo aj na medzinárodnej výstave cvičných firiem spojenej s veľtrhom odborného školstva JUVYR.

Príspevkom k podpore systémov v oblasti kariérového poradenstva je účasť v projekte skúmajúcom kompetencie poradcov pre medzinárodnú mobilitu „Brain gain – brain drain“ (Získavanie mozgov – odliv mozgov) a jej dopady na dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily.

V rámci publikačnej činnosti Euroguidance centrum realizovalo preklad piatich vybraných kapitol zo zborníka poradenských metód v kariérovom poradenstve. Cieľom je postupne zverejniť vybrané poradenské metódy a sprístupniť ich ucelený popis s príslušnou teóriou aj slovenským poradcom.

Euroguidance centrum v roku 2008 hospodáril s grantom z Európskej komisie vo výške 21 875,- EUR. MŠ SR poskytlo zo štátneho rozpočtu národný príspevok na dofinancovanie činnosti centra vo výške 33 193,92 EUR (1 000 000,- Sk).

3.6. Európska značka pre jazykové projekty

V roku 2008 sa na Slovensku organizoval 7. ročník súťaže Európskej komisie „Európska značka pre jazykové projekty“ a 4. ročník súťaže zameranej na ocenenie jednotlivcov s názvom „Európsky učiteľ jazykov“. Európske priority súťaže na roky 2008-2009 boli interkultúrny dialóg a jazyky a podnikanie.

V súťaži „Európska značka pre jazykové projekty“ boli v roku 2007 podané 3 súťažné návrhy, z ktorých jeden bol ocenený certifikátom Európska značka 2008:

- Životné prostredie stavia mosty, mládež v európskom dialógu (podávateľ projektu: Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza.

V súťaži „Európsky učiteľ jazykov roka 2008“ bolo podaných 15 nominácií na ocenenie, z ktorých certifikát „Európsky učiteľ jazykov roka 2008“ získalo 5 učiteľov cudzích jazykov. Oficiálne vyhlásenie výsledkov oboch súťaží a odovzdanie certifikátov víťazným organizáciám a jednotlivcom sa uskutočnilo na národnej konferencii s názvom „Interkultúrny dialóg vo vzdelávacích programoch Európskej únie a Európska značka 2008“, ktorú organizovala NK dňa 9. decembra 2008.

4. Vyhodnotenie výsledkov Programu celoživotného vzdelávania za rok 2008

Rok 2008 patril svojou náplňou medzi prechodné roky, v ktorom sa ešte realizovali projekty z predchádzajúcej fázy programov Sokrates II a Leonardo da Vinci II a zároveň sa rozbehol Program celoživotného vzdelávania, ktorý priniesol niekoľko zmien v administrácii a finančnom riadení programu a jednotlivých projektov.

Činnosť NK sa riadila plánom úloh na rok 2008, popri tom sa realizovali niektoré ad hoc aktivity, ktoré vyplynuli z požiadaviek Európskej komisie. Možno konštatovať, že NK uspokojivo splnila úlohy naplánované v pracovnom pláne na rok 2008.

Finančné prostriedky - globálny grant na rok 2008 pridelený Európskou komisiou - sa podarilo nakontrahovať na 99,9 %, pričom predpoklad jeho čerpania je v rozmedzí 94 – 97 %.

Program celoživotného vzdelávania v roku 2008 nadviazal na pozitívne skúsenosti z predchádzajúcich rokov a potvrdil, že je prínosným nástrojom pri transformácii na modernú školu, schopnú reagovať na meniace sa ekonomické, demografické a sociálne podmienky.

Vďaka dofinancovaniu aktivít a projektov programu z rozpočtu MŠ SR bolo možné realizovať aktivity, ktoré neboli pôvodne zahrnuté do plánu práce NK.

5. Závery:

Hlavným prínosom Programu celoživotného vzdelávania je podpora medzinárodnej spolupráce, zvýšenie európskej dimenzie a internacionalizácia vzdelávania a odbornej prípravy. Program pozitívne ovplyvňuje aj celoživotné a jazykové vzdelávanie.

Z hľadiska prínosov pre oblasť vzdelávania znamenala účasť Slovenskej republiky na Programe celoživotného vzdelávania najmä:

- rozvoj partnerskej spolupráce so zahraničnými školami a inštitúciami s cieľom inovácie učebných osnov a materiálov,
- prehĺbovanie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikateľskou sférou v rámci SR, ako aj s krajinami EÚ,
- nadviazanie nových pracovných kontaktov škôl s partnerskými školami v krajinách EÚ,
- rozvoj jazykových znalostí žiakov, študentov a učiteľov,
- prípravu nových metodík vyučovania s využitím moderných informačných technológií,
- poskytovanie porovnateľnej odbornej kvalifikácie s krajinami EÚ prostredníctvom porovnávania obsahu odbornej prípravy s cieľom kvalitného uplatnenia slovenských absolventov v rámci jednotného trhu práce EÚ,
- šírenie informácií o školstve a vzdelávacom systéme, kultúre SR v krajinách EÚ; na druhej strane poznávanie a rozvoj európskej kultúrnej a spoločenskej dimenzie v SR,
- výmenu skúseností a prípravu nových systémov vzdelávania dospelých,
- zapájanie zdravotne postihnutých, ekonomicky, sociálne alebo kultúrne znevýhodnených žiakov do medzinárodnej spolupráce a zvyšovanie možností ich uplatnenia na trhu práce.